

Atte Harjanne vihr

Kirjallinen kysymys ydinvoimaosaamisen vienninedistämisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Fossiiliset polttoaineet öljy, kaasu ja hiili vastaavat edelleen noin 80 % maailman energiankulutuksesta. Samaan aikaan globaali väestö kasvaa vielä ainakin joitakin vuosikymmeniä ja globaali köyhyys on yhä suurelta osin energiaköyhyyttä. Kestävä tulevaisuus edellyttää nykyisen ja tulevien energiatarpeiden kattamista päästöttömästi ja luonnon kannalta kestävässä rajoissa. Päästötön ja energiatiheä ydinvoima on tärkeä osa ratkaisua kestäväen uusiutuvan energian rinnalla.

Suomi on vastuullisen ydinvoiman edelläkävijä ja kansanvälisesti alalla erittäin kiinnostava maa: Maailman ensimmäinen siviiliydinjätteen loppusijoitusvarasto aloittaa täällä pian toimintansa; Suomi on harvoja länsimaita, joissa on tuoretta kokemusta uuden ydinvoiman rakentamisesta; Suomen ydinvoimaloiden käyttöaste on korkea; Säteilyturvakeskuksen osaaminen ja luottamus on maailmanluokkaa; ydinvoima nauttii kansan selvän enemmistön kannatusta; käynnissä on uutta ydinvoimaa — pienydinvoima ja ydinkaukolämpö mukaan lukien — liittyvää selvitys-, tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä konkreettista hankevalmistelua. Lisäksi Suomessa on ydinvoiman rakentamisen arvoketjun kannalta olennaista teollista osaamista.

Suomella ja suomalaisilla yrityksillä olisikin erittäin paljon annettavaa vastuullisen ydinvoiman edistämisessä maailmassa. Erityisesti ydinturvallisuus, ydinjätteen loppusijoitus, modulaarinen pienydinvoima ja ydinlämmön uudet sovellutukset, kuten kaukolämpö, ovat aloja, joihin Suomesta löytyisi annettavaa. Luonteensa vuoksi ydinvoimaosaamisen vienti edellyttää valtiolta toimijuutta. Joitakin askelia on otettu tällä ja edeltävällä hallituskaudella, kuten Suomen ja Yhdysvaltojen välisen ydinenergiaa koskevan yhteisymmärryspöytäkirjan allekirjoitus sekä Suomen sitoutuminen Dubain ilmastokokouksessa julkistettuun tavoitteeseen kolminkertaistaa globaali ydinvoimakapasiteetti vuoteen 2050 mennessä.

Nämä eleet eivät ilmeisesti kuitenkaan vielä ole johtaneet merkittävän mittakaavan uuteen toimintaan tai resursointiin. Nykyiset julkiset panostukset ovat alan potentiaaliin ja vaikkapa elintarviketeollisuuden vienninedistämiseen verrattuna vaatimattomia ja tekeminen pirstaleista. Riskinä on, että tällä linjalla Suomen niin sanottu hiilikädenjälki jää paljon mahdollisuuksia heikommaksi ja korkean teknologian vienti vaisuksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimenpiteisiin hallitus aikoo ryhtyä edistääkseen suomalaisen ydinvoimaosaamisen vientiä ja ydinvoiman vastuullista käyttöä maailmalla?

Kirjallinen kysymys KK 208/2025 vp

Helsingissä 16.6.2025

Atte Harjanne vihr